

Bijlage 1 Programma- en actielijnen Pieken

Inhoud:

- A. Energie
- B. Water
- C. Sortertechnologie
- D. Agribusiness
- E. Life Science

A. Energie

Onder energie wordt verstaan: handel en distributie van aardgas, brandstoffen, productie van fossiele en niet-fossiele energie en de productie van elektriciteit.

Programmalijn 1. Ontwikkeling aardgashubfunctie

Inzet is om de rol van Noord-Nederland als mainport voor aardgas (ook in vloeibare vorm) te versterken door ontwikkeling van de regio tot een internationaal knooppunt voor handel, doorvoer en opslag van aardgas.

Actielijn 1

Projecten gericht op kennisontwikkeling ten behoeve van handel, doorvoer en opslag van aardgas in Noord-Nederland.

Programmalijn 2. Verwerving sleutelpositie duurzame energie

Inzet is om Noord-Nederland een zodanige bijdrage te laten leveren aan de nationale productie en het gebruik van duurzame energie, dat de totale Nederlandse productie en het gebruik van duurzame energie binnen vijf jaar vergelijkbaar is met de Europese top van landen die duurzame energie produceren en gebruiken.

Actielijn 2a

Projecten gericht op de vergroting van het gebruik van duurzame energiebronnen door de industrie in Noord-Nederland, waarvoor collectieve fysieke aanpassing van de infrastructuur nodig is.

Actielijn 2b

Projecten gericht op experimentele kennisontwikkeling al dan niet in combinatie met industrieel onderzoek in Noord-Nederland voor inzet van biomassa ten behoeve van energieopwekking of biobrandstoffen in Noord-Nederland.

Programmalijn 3. Uitbouw kennisinfrastructuur

Inzet is om de bestaande kennisinfrastructuur in Noord-Nederland uit te bouwen door verbreding van de experimentele ontwikkeling al dan niet in combinatie met industrieel onderzoek naar nieuwe of verbeterde energiebronnen, door versterkt kwantitatief en kwalitatief aanbod van kenniswerkers vanuit MBO, HBO en WO, of door samenwerking van ondernemers of ondernemers en onderzoeksorganisaties actief op het gebied van energie, met andere sectoren of met ondernemers of onderzoeksorganisaties buiten de grens.

Actielijn 3a

Projecten gericht op het ontwikkelen van nieuwe technieken voor winning of benutting van bronnen van fossiele of duurzame energie.

Actielijn 3b

Projecten gericht op het ontwikkelen van gemeenschappelijke plannen en daarop gebaseerde acties van een Noord-Nederlandse ondernemer met ten minste een andere ondernemer of onderzoeksorganisatie of gemeenten, provincies of openbare lichamen actief op het gebied van energie, ten behoeve van innovatieve toepassing en vermarkting van aardgas en andere gassen.

Actielijn 3c

Projecten gericht op experimentele ontwikkeling al dan niet in combinatie met industrieel onderzoek op het gebied van energie door een of meer Noord-Nederlandse ondernemers of door ten minste een Noord-Nederlandse onderneming en een onderzoeksorganisatie actief op het gebied van energie, in

samenwerking met een of meer ondernemers of onderzoeksorganisaties uit een of meer van de Noord-Nederlandse clusters water, sensortechnologie, agribusiness, life sciences of toerisme.

Actielijn 3d

Projecten gericht op het voorbereiden van opleidingen of het bieden van hoogwaardige onderwijsfaciliteiten voor kenniswerkers op het gebied van energie.

Actielijn 3e

Projecten gericht op samenwerking tussen Noord-Nederlandse ondernemers of ten minste een ondernemer en onderzoeksorganisaties actief op het gebied van energie met een of meer niet-Nederlandse ondernemers of onderzoeksorganisaties, ten behoeve van experimentele ontwikkeling al dan niet in combinatie met industrieel onderzoek op het gebied van energie.

Programmalijn 4. Versterking regionale clustervorming en profilering

Inzet is het realiseren van vernieuwende ketensamenwerking tussen de energiegerelateerde grote bedrijven met vestigingen in Noord-Nederland en bestaande of nieuw te vormen Noord-Nederlandse toeleveranciers, of het versterken van de nationale en internationale profilering van de regio als toplocatie voor productie, handel en opslag van fossiele en duurzame energie. Onder vernieuwende ketensamenwerking wordt hierbij verstaan een zodanige wisselwerking tussen uitbesteders en toeleveranciers, dat de toeleveranciers voortdurend afdoende zijn geïnformeerd over en ingespeeld op de eisen waar de uitbesteders uit hoofde van de ontwikkelingen in de energiesector mee worden geconfronteerd.

Actielijn 4a

Projecten gericht op vernieuwende ketensamenwerking tussen ondernemers in de energiesector met een vestiging in Noord-Nederland, op het gebied van grootschalige Noord-Nederlandse gas- of elektriciteitsprojecten.

Actielijn 4b

Projecten gericht op vernieuwende ketensamenwerking tussen ondernemers in de energiesector met een vestiging in Noord-Nederland, op het gebied van (hernieuwde) oliewinning.

Actielijn 4c

Projecten gericht op vernieuwende ketensamenwerking tussen ondernemers in de energiesector met een vestiging in Noord-Nederland, gericht op het kunnen inzetten van diverse soorten brandstof ("brandstofdiversificatie).

Actielijn 4d

Projecten gericht op het versterken van het internationale profiel van Noord-Nederland als toplocatie voor productie, handel en transport voor fossiele en duurzame energie (Energy Valley).

Actielijn 4e

Projecten gericht op het stimuleren van de vestiging van ondernemers of onderzoeksorganisaties op het gebied van energie in Noord-Nederland.

B. Water

Onder watertechnologie wordt verstaan: alle technologieën en technieken ten behoeve van het bereiden, transporteren, leveren, verzamelen, behandelen en (her)gebruiken van drinkwater, proceswater en afvalwater voor en van burgers, huishoudens, industrie, land- en tuinbouw, recreatie en toerisme, alsmede daaraan gelieerde applicatiekennis en kennis en advies over organisatie, beheer en financiering van watertechnologie.

Programmalijn 1. Versterking van regionale clustervorming en profilering

Inzet is Noord-Nederland zich te laten ontwikkelen tot Europese toplocatie voor kennis en productie van hoogwaardige watertechnologie en daaraan gerelateerde diensten door versterking van de onderlinge samenwerking tussen ondernemers en onderzoeksorganisaties of vergroting van het aantal ondernemers, onderzoeksorganisaties en opleidingen op het gebied van watertechnologie.

Actielijn 1a

Projecten gericht op het stimuleren van de vestiging in Noord-Nederland van ondernemers, onderzoeksorganisaties of opleidingen op het gebied van watertechnologie, die door hun

complementaire kennis of goede reputatie bijdragen aan de positie van Noord-Nederland als Europese toplocatie voor watertechnologie.

Actielijn 1b

Projecten gericht op de instandhouding, de uitbouw of de aanpassing aan nieuwe onderzoeksvelden en -bevindingen van de analytische laboratoriumfaciliteiten, de kleinschalige onderzoeksvoorzieningen en grootschaliger onderzoekopstellingen (â€˜applicatiefaciliteitenâ€™™) in Noord-Nederland voor ondernemers en onderzoeksorganisaties op het gebied van watertechnologie.

Actielijn 1c

Projecten gericht op het faciliteren van de beschikbaarheid van bedrijfsruimten of de toegang tot durfkapitaal voor in Noord-Nederland (door)startende bedrijven die watertechnologische kennis toepassen.

Actielijn 1d

Projecten gericht op de versterking van het organisatievermogen, de gezamenlijke promotie en de ontwikkeling van gezamenlijke strategische toekomstvisies en daarop gebaseerde acties van Noord-Nederlandse, met watertechnologie verbonden ondernemers, onderzoeksorganisaties of gemeenten, provincies of openbare lichamen.

Programmalijn 2. Versterking van valorisatie van watertechnologie

Inzet is om meer opbrengsten te genereren van bestaande of nieuw te ontwikkelen watertechnologische kennis door intensivering van de experimentele ontwikkeling al dan niet in combinatie met industrieel onderzoek op het gebied van watertechnologie of door profilering van Noord-Nederland als toplocatie voor experimenteel onderzoek al dan niet in combinatie met industrieel onderzoek naar met watertechnologie gerelateerde nieuwe producten en diensten.

Actielijn 2a

Projecten gericht op onderzoek naar de toepassingsmogelijkheden van watertechnologische kennis via testopstellingen (demosites) in Noord-Nederland.

Actielijn 2b

Projecten waarbij een onderneming of een bestuursorgaan als eerste afnemer (launching customer) van een product of dienst op het gebied van watertechnologie optreedt, of samenwerkingsprojecten tussen ten minste een Noord-Nederlandse ondernemer met ondernemers of onderzoeksorganisaties gericht op het uitvoeren en demonstren van praktijkgerichte testen van watertechnologische producten of watertechnologische producten en daaraan verbonden diensten, waarbij de schaal van de test overeen komt met uitvoering in de praktijk (referentieprojecten).

Actielijn 2c

Projecten die bijdragen aan de profilering van Noord-Nederland als geschikte testomgeving (proeftuin) voor nieuwe productmarktcombinaties van watertechnologie of daaraan gerelateerde diensten.

Programmalijn 3. Versterken aanwezigheid kenniswerkers

Inzet is om via het opleiden van kenniswerkers op het gebied van watertechnologie en het stimuleren van aantrekkelijke carrièrepaden voor dergelijke kenniswerkers, het aanbod van kenniswerkers in Noord-Nederland te versterken en daarmee bij te dragen aan de positie van de regio als Europees kenniscentrum voor watertechnologie.

Actielijn 3a

Projecten gericht op het ontwikkelen van traineeships bij ondernemers in het watercluster in Noord-Nederland, waarbij trainees op verschillende plaatsen in het Noord-Nederlandse bedrijfsleven ervaring kunnen opdoen en zich een beeld kunnen vormen van de aantrekkelijkheid van een loopbaan in de watertechnologiesector.

Actielijn 3b

Projecten gericht op het ontwikkelen van nieuwe en doorontwikkelen van reeds bestaande watertechnologie-opleidingen voor MBO, HBO en universiteiten (ir. of MBA) in Noord-Nederland.

Actielijn 3c

Projecten gericht op het in Noord-Nederland ontwikkelen van bijscholingstrajecten voor personeel uit het bedrijfsleven op het gebied van watertechnologie.

C. Sensortechnologie

Onder sensortechnologie wordt verstaan: technologie die het mogelijk maakt grote hoeveelheden gegevens van fysieke, chemische, biologische, meteorologische, medische of ecologische veranderingen in korte tijd uiterst nauwkeurig te monitoren, registeren of verwerken en zonodig automatisch bij te sturen.

Programmalijn 1. Versterking van regionale clustervorming en profilering

Inzet is het versterken van de positie van Noord-Nederland als toplocatie voor onderzoek naar en toepassing van sensortechnologie, door het aantrekken van bestaande of het ondersteunen van nieuwe ondernemers en onderzoeksorganisaties actief op het gebied van sensortechnologie, of door het versterken van de nationale en internationale bekendheid van het cluster sensortechnologie in Noord-Nederland.

Actielijn 1a

Projecten die bijdragen aan de oprichting van een internationaal kennisinstituut in Noord-Nederland voor industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling op het gebied van sensortechnologie.

Actielijn 1b

Projecten gericht op het stimuleren van de vestiging in Noord-Nederland van ondernemers of onderzoeksorganisaties die zich richten op de toepassing van door Noord-Nederlandse onderzoeksorganisaties ontwikkelde kennis op het gebied van sensortechnologie.

Actielijn 1c

Projecten die erop zijn gericht om het Noord-Nederlandse cluster sensortechnologie meer nationale of internationale bekendheid te geven.

Programmalijn 2. Versterking van valorisatie van sensortechnologie

Inzet is de toepassing en de opbrengsten van kennis op het gebied van sensortechnologie te versterken door versterkte kennisdeling tussen ondernemers en onderzoeksorganisaties, door toepassing van de technologie op nieuwe markten, door het betrekken van een bredere kring partijen die de techniek in hun producten of diensten kunnen incorporeren, of door het maken van plannen voor commerciële toepassing van de ontwikkelde technologie.

Actielijn 2a

Projecten gericht op het identificeren van markten waarvoor commerciële toepassingen van sensortechnologie kunnen worden ontwikkeld door ten minste een Noord-Nederlandse ondernemer actief op het gebied van sensortechnologie met een andere ondernemer of met een of meer beoogde gebruikers van sensortechnologie of door ten minste een Noord-Nederlandse onderneming en een onderzoeksorganisatie actief op het gebied van sensortechnologie.

Actielijn 2b

Projecten waarbij een onderneming of een bestuursorgaan als eerste afnemer (launching customer) van een product of dienst op het gebied van sensortechnologie optreedt of projecten gericht op samenwerking tussen een of meer Noord-Nederlandse leveranciers van sensortechnologie en een of meer beoogde gebruikers, ten behoeve van de ontwikkeling van prototypes van producten of diensten op het gebied van sensortechnologie.

Actielijn 2c

Projecten gericht op het ontwikkelen van plannen en daarop gebaseerde acties voor commerciële toepassing van sensortechnologie door ten minste een Noord-Nederlandse ondernemer actief op het gebied van sensortechnologie met een andere ondernemer of met een of meer beoogde gebruikers van sensortechnologie of door ten minste een Noord-Nederlandse onderneming en een onderzoeksorganisatie actief op het gebied van sensortechnologie.

Actielijn 2d

Projecten waarbij in sensortechnologie gespecialiseerde ondernemers of onderzoeksorganisaties zich richten op het toepasbaar maken voor en het overdragen van sensortechnologische kennis naar het midden- en kleinbedrijf in Noord-Nederland waardoor participatie van Noord-Nederlandse MKB-ondernemers in toepassingsprojecten van sensortechnologie mogelijk wordt.

Programmalijn 3. Versterken aanwezigheid kenniswerkers

Inzet is om via ontwikkeling van specifieke opleidingen of hoogwaardige onderwijsfaciliteiten voldoende kenniswerkers aan te trekken of te kunnen opleiden om aan de vraag naar gekwalificeerd personeel in de sector sensortechnologie in Noord-Nederland te kunnen voldoen.

Actielijn 3a

Projecten gericht op het opzetten van opleidingen of het bieden van hoogwaardige onderwijsfaciliteiten in Noord-Nederland voor kenniswerkers op het gebied van sensortechnologie.

D. Agribusiness

Onder agribusiness wordt verstaan: voedingstechnologie, agribusiness (verwerkende industrie inclusief producenten van biomassa ten behoeve van biobrandstoffen of andere nieuwe grondstoffen), biotechnologie en nutrition (novel foods, functional foods, nutraceuticals). Activiteiten in de primaire sector zijn in deze definitie uitgesloten.

Programmalijn 1. Versterking van regionale clustervorming en profilering

De inzet is gericht op het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, onderzoeksorganisaties of overheden actief op het gebied van agribusiness in Noord-Nederland of de vergroting van de nationale en internationale bekendheid van dit cluster.

Actielijn 1a

Projecten gericht op versterking van de samenwerking tussen ondernemers en onderzoeksorganisaties of gemeenten, provincies of openbare lichamen, actief op het gebied van agribusiness in Noord-Nederland.

Actielijn 1b

Projecten gericht op bevordering van samenwerking van een of meer Noord-Nederlandse ondernemers of een of meer ondernemers en onderzoeksorganisaties actief op het gebied van agribusiness met in het buitenland gevestigde ondernemers of onderzoeksorganisaties.

Actielijn 1c

Projecten gericht op het versterken van de bekendheid van de Noord-Nederlandse agribusiness-sector en de in Noord-Nederland uitgevoerde of lopende onderzoeksprojecten door versterkte communicatie en informatieverstrekking tussen ondernemers of ondernemers en onderzoeksorganisaties actief in de agribusiness-sector en naar potentiële afnemers van producten of diensten van de Noord-Nederlandse sector.

Programmalijn 2. Versterking van valorisatie van kennis in de agribusinessketen

De inzet is gericht op het versnellen van het proces gericht op commerciële toepassing van kennis uit de agribusiness, of op het ontwikkelen van meer kostenefficiënte methoden om grondstoffen uit de agribusiness in te zetten voor verschillende toepassingen en daarmee bij te dragen aan de opbrengsten van agribusiness voor Noord-Nederland.

Actielijn 2a

Projecten gericht op het versnellen van de commerciële toepassing van kennis in Noord-Nederland op het gebied van agribusiness door samenwerking tussen onderzoeksorganisaties, in agribusiness gespecialiseerde ondernemers en MKB, door het ontwikkelen en testen van praktische toepassingen van in de agribusiness ontwikkelde grondstoffen en daarop gebaseerde producten of door het opzetten van proefopstellingen voor toepassingen van in de agribusiness ontwikkelde kennis.

Actielijn 2b

Projecten gericht op verbetering van de kostenefficiëntie in de productie van grondstoffen uit de agribusinesssector of voor toepassingen daarvan door ten minste een Noord-Nederlandse ondernemer actief op het gebied van agribusiness met een andere ondernemer of door ten minste een Noord-Nederlandse onderneming en een onderzoeksorganisatie actief op het gebied van agribusiness.

Programmalijn 3. Ontwikkelen van kansrijke productmarktcombinaties van agribusiness met andere sectoren

Inzet is om nieuwe producten en diensten te ontwikkelen voor toepassing van kennis uit de agribusiness-sector in andere sectoren.

Actielijn 3a

Projecten gericht op het tot stand brengen van gemeenschappelijke plannen en daarop gebaseerde acties tussen ondernemers of onderzoeksorganisaties uit de Noord-Nederlandse agribusiness en ondernemers of onderzoeksorganisaties uit een of meer van de Noord-Nederlandse clusters energie, water, sensortechnologie, agribusiness, of life sciences of toerisme, gericht op het ontwikkelen van nieuwe productmarktcombinaties.

Actielijn 3b

Projecten gericht op experimentele ontwikkeling al dan niet in combinatie met industrieel onderzoek ten behoeve van nieuwe productmarktcombinaties op basis van biomassa door ten minste een Noord-Nederlandse ondernemer actief op het gebied van agribusiness met een andere ondernemer of door ten minste een Noord-Nederlandse onderneming en een onderzoeksorganisatie actief op het gebied van agribusiness.

Programmalijn 4. Versterken aanwezigheid kenniswerkers

Inzet is om via ontwikkeling van specifieke opleidingen en hoogwaardige onderwijsfaciliteiten voldoende kenniswerkers aan te trekken en te kunnen opleiden om aan de vraag in de sector agribusiness naar gekwalificeerd personeel te kunnen voldoen.

Actielijn 4a

Projecten gericht op het voorbereiden van opleidingen of het bieden van hoogwaardige onderwijsfaciliteiten in Noord-Nederland voor kenniswerkers op het gebied van agribusiness.

E. Life Science

Programmalijn 1 Versterking van het regionale clustervorming en profilering

De inzet is gericht op het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, onderzoeksorganisaties of overheden binnen het cluster life sciences in Noord-Nederland of de vergroting van de nationale en internationale bekendheid van dit cluster.

Actielijn 1a

Projecten gericht op de versterking van de samenwerking tussen ondernemers, onderzoeksorganisaties en gemeenten, provincies of openbare lichamen, actief op het gebied van life sciences in Noord-Nederland.

Actielijn 1b

Projecten gericht op het aantrekken van binnenlandse en buitenlandse life sciences ondernemers en onderzoeksorganisaties naar Noord-Nederland.

Actielijn 1c

Projecten in aansluiting op het nationale instrumentarium die gericht zijn op ondersteuning van starters en spin-offs uit ondernemingen en onderzoeksorganisaties, die kennis op het gebied van life sciences in Noord-Nederland toepassen.

Actielijn 1d

Projecten gericht op het versterken van de bekendheid van de Noord-Nederlandse life sciencessector en de in die sector uitgevoerd en lopende onderzoeksprojecten, door versterkte communicatie en informatieverstrekking tussen ondernemers of ondernemers en onderzoeksorganisaties in de lifesciences-sector en naar potentiële afnemers van producten of diensten van de Noord-Nederlandse sector.

Actielijn 1e

Projecten gericht op bevordering van samenwerking met tussen in Noord-Nederland gevestigde ondernemers of ondernemers en onderzoeksorganisaties op het gebied van life sciences en buiten de grens gevestigde ondernemers of onderzoeksorganisaties.

Programmalijn 2 Ontwikkelen van nieuwe product-marktcombinaties van life sciences met andere sectoren

Inzet is om vanuit de life sciences nieuwe producten en diensten te ontwikkelen voor toepassing in andere sectoren.

Actielijn 2a

Projecten gericht op het ontwikkelen van een gemeenschappelijke onderzoeks- en ontwikkelingsagenda of structurele samenwerking van ondernemers en onderzoeksorganisaties binnen het Noord-Nederlandse cluster life sciences met ondernemers of onderzoeksorganisaties uit een of meer van de Noord-Nederlandse sectoren energie, water, sensortechnologie, agribusiness of toerisme, waarin de verdere integratie van kennis leidt tot nieuwe product/marktcombinaties.

Actielijn 2b

Projecten gericht op het ontwikkelen van nieuwe product/marktcombinaties, voortbouwend op de bestaande Noord-Nederlandse kennis rond het thema veroudering.